

Ninočka Truck-Biljan
Univerza v Osijeku, Hrvatska

Tuji jezik učitelja kot strokovni jezik za bodoče učitelje tujih jezikov na Hrvaškem

Tema prispevka je tuji jezik učitelja¹ pri pouku nemščine kot tujega jezika. Gre za podkategorijo strokovnega jezika (prim. Johnson, 1990; Richards, 1998; Sešek, 2005), ki vsebuje vodenje razreda, pozdravljanje, razlaganje in pojasnjevanje ter povratne informacije. Za tuji jezik, v katerem učitelj komunicira z razredom, je značilen enostaven jezikovni register, predvsem na področju primarnega izobraževanja, v osnovni šoli, ki jo na Hrvaškem obiskujejo učenci v starosti od 7 do 14 let.

Predmet raziskave je teoretično znanje bodočih učiteljev nemškega jezika za področje primarnega izobraževanja. Cilj empirične raziskave je bil, ugotoviti, ali dobro obvladovanje splošnega jezika že samo po sebi zagotavlja tudi znanje strokovnega jezika, v našem primeru tujega jezika učitelja za področje poučevanja nemškega jezika v osnovnih šolah. Zastavljeno je bilo vprašanje, kako ustrezen je obstoječi kurikulum in kako ga nadgraditi z vsebinami, ki bi zajele več eksplicitnega ukvarjanja s tujim jezikom učitelja kot strokovnim jezikom.

V raziskavi je sodelovalo 33 hrvaških študentov magistrskega študija nemcistike na Filozofski fakulteti v Osijeku, ki so glede na Skupni evropski referenčni okvir za jezike (SEJO) na področju pisnega sporazumevanja dosegli nivo znanja C1. Testne osebe so bile razdeljene v štiri skupine: po študijski smeri (pedagoška smer in prevodoslovje) ter po dolžini študija (prvi in drugi letnik magistrskega študija).

Empirična raziskava je zajemala pisni vprašalnik in jezikovni test. Test je vseboval 26 stavkov/ (fraz pri pouku-), ki so jih morali študenti prevesti iz hrvaškega v nemški jezik. Rezultati so bili obdelani statistično z neparametričnim postopkom ter s kvalitativno analizo. Domneva, da bodo študenti drugega (tj. zadnjega) letnika magistrskega študija pedagoške smeri na področju strokovnega jezika dosegli višjo stopnjo znanja, je bila potrjena le delno. Študenti zadnjega letnika so sicer dosegli boljše jezikovne rezultate kot tisti iz prvega, a med samima študijskima smerema ni bilo nobene razlike. Kvalitativna analiza je pokazala problematična področja in vrsto napak. Pri vseh skupinah testirancev je bilo ugotovljeno nepričakovano visoko število napak na slovnični ravni, npr. pri uporabi velelnika, 2. osebe ednine in množine, pri rabi 3. in/ali 4. sklona ter predlogov. Najpogostejše napake na stilistični ravni pa so nastale pri tikanju in vikanju.

Raziskava je pokazala, da je potrebno visokošolski kurikulum opazovane institucije terciarnega izobraževanja na Hrvaškem nadgraditi in vanj – kot strokovni jezik – umestiti tuji jezik učitelja, in to tako na teoretični kot tudi na praktični ravni, in sicer: na področju metodike pouka nemščine kot tujega jezika ter praktičnega usposabljanja v okviru prakse v šoli.

1 Glede na modele, iz katerih izhaja v svoji raziskavi, avtorica v članku uporablja izraz »Unterrichtssprache« oz. »Classroom language«. V slovenskem povzetku je uporabljen izraz »tuj jezik učitelja«, ker se prispevek osredinja predvsem na to podkategorijo in ne na t.i. »jezik pouka« ali »skupni jezik« v razredu.